

Uno Fogde/Sagg-Matt

Men vem är där, som dröjer kvar?
Jag kisar -----
Jo, nu ser jag: det är far
som röker pipa på vår färs tubro
i ljuvlig lördagsaftonro.
Ock kanske ----- i all hemlighet ---
Jag går den väg, där grus ej strös,
den väg, som ingen annan vet
utom en solskenslös.
Jag ser blott blickens lycka
hos unga barn, som smycka
Guds hus till blomsterfest i solvarm pingst.
Nu ser jag landet vintervitt
med snö och sol kring hemmet mitt,
nu sjunger hon, min blida mor
en vaggvislåt för lilla bror ....
nej hör, det är en julens psalm
med orgelbrus och kyrkklockmalin
vars dallringar förtöna och försvinna..
Jag känner blicken blir så skum ....
Nu går jag i vårt helgedagsrum
vid julgransljus som brinna
och läser lilla systers gobeläng
på väggtapeten ovanför min säng:
"Varhelst din väg i världen går,
Din rot är där din vaggas stjär."

Jag vet ett land där himlens stjärnor glimma
vid norrens solståndstimma,
som följdes av en tid med grönt i spårén,
då glada bäckar jubla dagen lång,
vid lärkors och vid sädesårlans sång,
när luften doftar jord och löv om våren.
Det är en makt, som binder mina sinnen
i bojor utav tiotusen minnen,
det är en helig eld i hjärtats kamrar,
som deglar ut dess guld från slag
med renhetshalt av junimorgondag
och till ett dejligt, kungligt smycke hamrar.
Jag känner ännu vårens glöd
från spraket i vår öppna spis,
och doft av gräddat hållkakabröd
berett på äkta bönders vis.
Med mjölpotatis mor
och mjölk och gulgult smör
det lockar säkert härligt.
Jag ser vår gårdsplans rikedom
av hägg och av syren i blom
och trappans gröna slöja
av vår midsommarmörja.

Hemlängtan

Amanacko 2010

med bilder från det gamla Malax

Almanackan är utgiven av Malax museiförening r.f. och Lions Club Malax Årgång 15.

På promenad i Köpingsgränden i början av 1900-talet. Till vänster i bild finns apoteket och till höger Köpings folkskola. Malax kommun anhöll 1896 om att få en apoteksfilial och Frans Gustaf Hårdh fick rättighet att öppna en filial. 1916 erhöll Hjalmar Gahmberg rättigheten för ett apotek i Malax, Karl Ossian Wahlberg blev apotekare 1921 och Helge Rosendahl 1932. Vi har inte lyckats få reda på vem som byggde apotekshuset, men troligen har alla dessa verkat i detta hus. 1892 invigdes Köpings skola, den hade tidigare verkat i hyrd lokal i 11 år. - Foto Selma Boström. Malax museiförening; skanning 2008 från Malax museiförenings bild, donerad av Nils Holm 2008.

Tankens lätthet, tingens tyngd

I Malax råder det en febril aktivitet inom museiföreningens hank och stör. Som en utomstående betraktare hyser jag den största aktning för det arbete folk gör i föreningens namn. Verksamheten är rik i sin omfattning, betydligt rikare än vad euro och cent visar i bokföringen tack vare alla talkoinsatser som föreningens aktiva står för.

Rubriken har jag lånat av idéhistorikern Sven-Eric Liedmans bok med samma namn. I tankarnas värld råder frihet, skriver han. Många åsikter kan samsas i samma rum. Den ena åsikten kan inte utesluta den andra. Med ting är det annorlunda. Han exemplifierar med bilen: Den tar plats. Den är i vägen för andra bilar. Ju fler bilar, desto svårare att komma fram. Våra frågor och påståenden, våra ideal och farhågor tar inte plats. Kroppar gör det. Fysiska föremål tränger ut varandra. Där min stol står, kan inte också din stol få rum.

Mina tankar flyger lätt från Liedmans ord över till den museala verksamheten. Hur beskrivande är inte de här orden för bevarandet och vårdandet av kulturarvet som museiföreningen gör i Malax? Museiföreningens verksamhet omfattar traditionella kulturmiljöer som varit platser för boende, husdjurshållning, förvaring, näringsverksamhet. Det senaste tillskottet är Långfors kvarn som man kan betrakta nyrödmyllad och lysande ikapp med solen om det är en vacker dag. Malaxbornas

Foto: Göran Strömfors

Långfors kvarn i oktober 2009. Kvarnen erhöles 2007 som donation till Malax museiförening, som 2009 på entreprenad rustat upp den yttre fasaden med medel från Museiverket.

tankar och hantverk från förr finns sakkunnigt bevarade i museiföreningens professionellt utförda arkiv.

Platserna befolkas i sin tur av allehanda ting. I vår prylfixerade vardag omger vi oss med tusentals föremål, vart och ett med varierande nyttjande- och nyttograd. Föremålen är inte bara funktionella, de är inte enbart verktyg för överlevnad utan de kan ha mångahanda betydelser: praktiskt, socialt, estetiskt, filosofiskt, känslomässigt, med mera.

Tingen är också omväxlande på andra sätt. De kan byta funktion över tiden. Baktråg, tunnor och mjölkkanor som förr i världen var förutsättningar för mat på bordet kan idag trona i folks trädgårdar som blomsterkrukor. Den största variationen finns dock i det personliga förhållningssättet. Vi kan alla ha våra egna personliga förhållanden till olika ting. Genom ett armbandsur påminns vi om en morfar eller mormor. Väggen kanske pryds av en rana eller soffan eller sängen av ett överkast eller ulltäck som också använts av tidigare generationer eller påminner om födelsehemmet.

Så småningom då föremålets livscykel gått varvet runt hamnar det, om dess ägare så beslutar, på ett museum. Då uppstår helt nya behov. Då det byter värld från den vardagliga till den museala förändras nämligen vårt sätt att umgås med föremålet. I ett museum skall det förvaras och vårdas. Sällan får man använda det, på sin höjd kan man få vidröra det.

Museerna, både stora som små, står inför utmaningar att locka publik. Vid sidan av bevarandet och vårdandet vill

man levandegöra och få föremålen närmare människorna som besöker museet. Museerna arrangerar därför utställningar, får inspiration av museipedagogiska metoder för att levandegöra historien, eller tar hjälp av nya digitala medier för att förena motstridigheten mellan bevarandet och levandegörandet av historien. Vad berättar nämligen ett föremål för historia om människorna har glömt vad det användes till, hur det gjordes och tillverkades, eller betydelsen av själva föremålet i hushållet eller samhället? Om dagens ungdom tror att smörkärnan är ett paraplyställ, har det lokala museet misslyckats.

Kerstin Smeds, professor i museologi, har skrivit om tingens mening och små museers framtidsstrategier. Hon ser att lokala museimiljöer har framtiden för sig. Där kan man agera självständigt och aktivisterna är begränsade enbart av sin egen fantasi för att komma på sätt att bevara eller återskapa autentiska miljöer och sammanhang och vidmakthålla god dokumentation. Det lokala museet är också demokratiskt. Alla kan nämligen bidra. Det är öppet att besöka. Man kan hjälpa till med sin talkoinsats. Man kan donera ett föremål.

I Malax är det uppenbart ett adelsmärke att samla, vårda och visa upp människans spår i museer med liv och rörelse. Ta även du möjligheten att delta!

Mats Brandt
Kommundirektör
i Malax

Aanacko 2010

Almanackan 2010, med bilder och texter från det gamla (primär-) Malax, är den femtonde i ordningen som utges av Malax museiförening rf och Lions Club Malax. Bilder och texter torde ge lärdomar och eftertankar inför framtiden.

Förutom månadsbilderna presenteras varje månad ett eller flera föremål som museiföreningen fått som donation 2009 eller tidigare. Som synes är föremålssamlingen ytterst brokig: allt från stora båtar (Kvarkens båtmuseum) till små klädnyppor, *Malaxpåika* (Brinkens museum). Alla föremål har ett likvärdigt kulturellt egenvärde. Föreningen har idag över 20 000 föremål som belyser kulturarvet i Malax

Redaktionen tackar för bilder och bildförslag som gjorts för almanackan. Alla föreslagna bilder ryms inte med i årets almanacka, men de kan bli aktuella under kommande år.

Ett Gott År 2010 tillönskas alla! Tack till annonsörerna för gott stöd! Inkomna medel går till vägfarande ändamål i Lions Clubs regi och till museiföreningens kulturverksamhet.

Lions Club Malax
Malax museiförening r.f.

Ansvärliga utgivare: Malax museiförening rf och Lions Club Malax. *Almanackans innehåll och utformning:* Karl-Gustav Dahlsten, Britt-Helen Flemming, Siri Hagback (bildtexter), Kent Herrgård, Martin Smedback och Göran Strömfors (layout).

Runar Nieminen, Roparnäs, Vasa, har donerat en mängd Malax-föremål år 2009. Bl.a. bilen i hans hand.

Aanacko-bilderna 2009

Följande kompletterande uppgifter till bilderna i *Aanacko 2009* har erhållits:

April: Eva Sten i stället för Maj-Britt Stormlund, Ingmar Udd i stället för Karl-Erik Ekroos, Marita Stormlund i stället för Gunnel Stormlund.

Juni: Okänd är Margit Uddman, gift Karjalainen.

November: På saxofon Hemming Martin, ej Nils. Vi tackar för korrigeringarna. Vid lottdragningen mellan alla uppgiftslämnare gynnade lotten Inga-Britt Strömvik, Viola Orre och Britta Rönnlund, som får en gratis *Aanacko 2010*.

Aanacko-bilderna 2010

Meddela nya uppgifter om månadsbilderna till: Malax museiförening/Siri Hagback, Viasvägen 91, 66140 Övermalax, (06) 3654344; email: siri.hagback@pp.inet.fi Bland alla som ger nya uppgifter om årets bilder utlottas tre exemplar av *Aanacko 2011*!

Och skidan den slinter . . .

På skidorna ovan fr.v. John Gullholm, Inger Blomkvist, Nils Gullholm, Elis Blomback och Håkan Gullholm; foto Holger Gullholm. – På stegen: barn från Kackurabacken. – Framför dörren fr. v. Karl Röjroos, Gunnel Röjroos och David Röj.

Bilderna från Malax museiförenings bildarkiv, skannade från Holger Gullholms, Krister Smedlunds och Gunnel Björkells bilder.

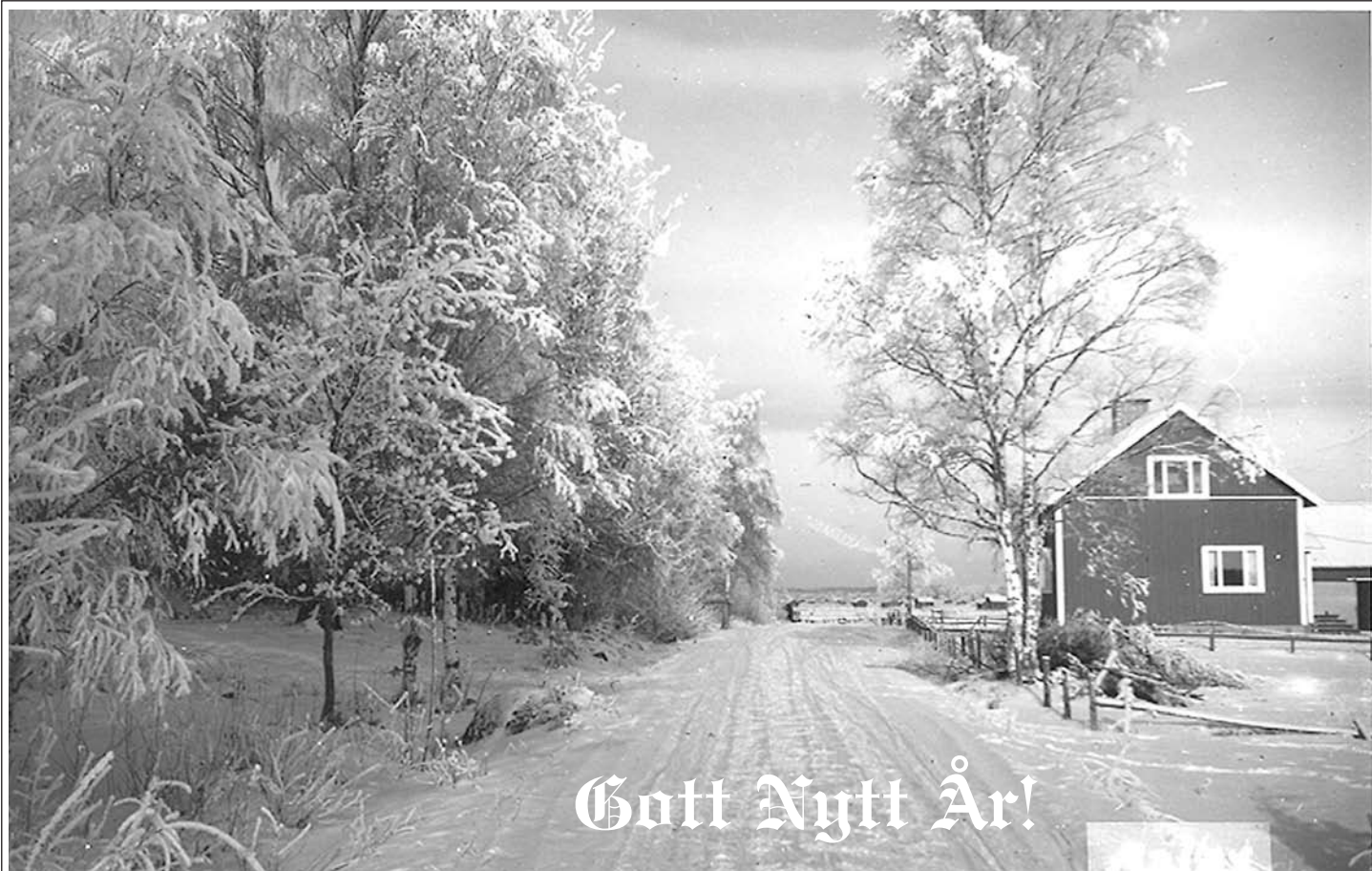
. . . i sommarens soliga dagar!

Ovan syskonen Tallgren: Sven-Erik, Ann-Marie, Vilhelm, Märta och Lars-Göran tillsammans med två kamrater. – Flickan upptill är Vera Linnea Sjö Dahl år 1925. – Flickan med dockan är okänd. – Intill Johannes Lång med barnbarnen Hill på gungbrädet.

Bilderna från Malax museiförenings bildarkiv, skannade från Birger Ekblads, Helena Hellunds, Birger Ekblads och Ann-Mari Stolpes bilder (enligt textordning ovan).

Vintervry från Börängen på 1950-talet med Erik och Anni Sundbäcks gård till höger och i bakgrunden en del av de lador som då prydd Börängen.
– Foto Georg Brokvist. Malax museiförening; skanning 2009 från Siri Hagbacks bild.

Januari 2010 – Torsmånad

	Måndag	Tisdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lördag	Söndag
53					1	2	3
1	4	5	6	7	8	9	10
2	11	12	13	14	15	16	17
3	18	19	20	21	22	23	24
4	25	26	27	28	29	30	31

Köp ert matbröd lokalt!

Verkstadsvägen 3, Övermalax
Tfn 3470 277, fax 3470 428
e-mail: callesbrod@co.inet.fi

Postiljonlampor. Dessa lampor sattes på kärran när posten hämtades på 1930–40-talet från Toby station och kördes till Tölby, Solf, Malax, Petalax och Bergö. De kallades Voschiklampor och fick sitt ljus från långa stearinljus

som automatiskt sköts upp genom en fjäderanordning. Postförelaren var beväpnad. Petalax- och Bergöposten hämtades från Malax. Lamporna har använts av Edvard Holmgren och sonen Vilhelm Holmgren, som donerade dem 2009.

Utgivare: Malax museiförening rf
och Lions Club Malax

Interiör från gamla bönehuset invid Prostgården. På bilden står prosten Fontell tillsammans med kantor Rosendahl. Bilden är antagligen från 1910. Bönehuset byggdes 1904 av prosten Fontell som senare skänkte det till församlingen. Ursprungligen kom huset från Åminne. Bönehuset användes tills kyrkhemmet stod klart för användning år 1972. År 1990 revs bönehuset och är flyttat till Sundom. Fontell var kyrkoherde i Malax från 1900 till sin död 1933. Rosendahl verkade i Malax 1909–1917. – Okänd fotograf. Malax museiförening; skanning 2009 från Folke Forsbergs bild; text FF.

Februari 2010 – Göjemånad

	Måndag	Tisdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lördag	Söndag
5	1	2	3	4	5 [†]	6	7
6	8	9	10	11	12	13	14
7	15	16	17	18	19	20	21
8	22	23	24	25	26	27	28 [†]

Anteckningar

Malax
Blomstercenter
Maalahden
Kukkacenter
(06) 365 1386

Orgel.

Johan Isak Brännback inköpte denna orgel år 1910 till sina musikaliska söner John, Carl och Edvin. Det är en fin orgel som var i speldugligt skick när Mikael Brännback donerade den.

- 5 Runebergsdagen
- 6 Samiska nationaldagen
- 7 Kyndelsmässodagen
- 14 Alla hjärtans dag
- 14 Fastlagssöndagen
- 16 Fastlagstisdagen
- 28 Kalevaladagen, den finländska kulturens dag

Bäschgoåla på 1940-talet. Gården byggdes på 1880-talet av Jonas och Anna Lisa Berts, i familjen föddes 8 barn. De som bodde här benämndes *Storrhaga*. Sonen Artur Alexander stupade i frihetskriget 1918, far Jonas dog 1922, mor Anna Lisa levde till 1957. Dottern Elsa, född 1895, öppnade under 1930-talet textilaffär i stugan, saluförde underkläder, strumpor, tyger och allt som hörde till sömnad. Hon sydde även på beställning kläder för barn och vuxna. Elsa Berts öppnade senare affär i Köpingsgränden. Lägg märke till bildens spjälgårdesgårdar invid vägen till Åminne. – Okänd fotograf. Malax museiförening; skanning 2009 från Boris Berts bild.

Mars 2010 – Vårmånad

	Måndag	Tisdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lördag	Söndag
9	1	2	3	4	5	6	7
10	8	9	10	11	12	13	14
11	15	16	17	18	19 [☾]	20	21
12	22	23	24	25	26	27	28
13	29	30	31				

Anteckningar

- 8 Internat. kvinnodagen
- 19 Minna Canth-dagen, jämställdhetsdagen
- 20 Vårdagjämningen
- 21 Marie bebildelsedag
- 28 Palmsöndagen
- Sommartiden börjar
- 30 Ålands demilitarisering och neutralisering

Utgivare: Malax museiförening rf och Lions Club Malax

PRECIS SOM VÅRT NAMN
VILL VI VARA LOKALA!

Vasa 320 8400
Övermalax 365 4304
050-557 5390

Fäleka (iseka, fäljulla), donerad av Inga-Britt Strömvik, Övermalax, i oktober 2009. Ekan är byggd 1938 (byggaren okänd), beställd och använd av Johan Uddman i *fälan*, i säljakt. Undersidan har belagts med glasfiber ca 1970. – Fälekan ingick i säljaksutrustningen som komplement till den stora fälbåten (färdbåten). Under vinterfälan och *säinafäälän* (mars–juni) vistades man flera veckor, ibland månader på isarna. Ekan finns i Kvarkens båtmuseums lager.

Paxal folkskola, klasserna III och IV, år 1930. Längst fram (rad 1) från vänster Elin Westersten (Martin), Elna Røj, Hjördis Berglund (Laxell), Berta Väglund (Styris), Estrid Östermalm, Anna Grönroos (Strömdahl), Aili Flemming (Waxlax); rad 2 Valter Flemming, Helge Qvist, Anna Liljekvist (Björn), Elna Enholm (Långkvist), Ellen Väglund (Silfver), Helga Backsten (Røj), Anni Broo; rad 3 Elis Gullblom, Vilhelm Genberg, Evert Åkerholm, Valter Lindroos, Karl Sandelin, Einar Uddström, Karl Styris; rad 4 Lars Stenroos, Karl Björkell, Lennart Udd, Edvin Skog, Karl Silfver, Johannes Udd, Leander Kinnari och Uno Nordlund. Längst bak lärarna Ellen och Uno Maans. – Okänd fotograf. Malax museiförening; skanning 2009 från Aili Waxlax bild.

April 2010 – Gräsmånad

	Måndag	Tisdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lördag	Söndag
13				1	2	3	4
14	5	6	7	8	9 [†]	10	11
15	12	13	14	15	16	17	18
16	19	20	21	22	23	24	25
17	26	27 [†]	28	29	30		

Anteckningar

P Procons
Smart Profiling

Rullformning av plåt, exenterpresslinjer, svets-avdelning. Ex. på produkter: skjutdörrsystem, kabeldragningskenor, cykelskärmar, stag, trådbockning. Mera information från vår webbsida:
www.procons.fi Kontaktuppgifter: Leif Sandqvist

Barkmaskinen Jätkä, tillverkad 1952 (nr 93) i Borgå. Inköpt av Kurt Holm 1952–53, använd i förtjänstsyfte fram till början av 60-talet för helbarkning av 1 m långa pappersvedklabbar. Donerad av Kurt och Gunnel Holm 2009. Maskinen finns nu intill flottningsskjulet vid Kvarkens museum.

- 2 Långfredagen
- 4 Påskdagen
- 5 Annandag påsk
- 9 Mikael Agricola-dagen, finska språkets dag
- 25 Ålands flaggas dag
- 27 Nationella veterandagen

Utgivare: Malax museiförening rf och Lions Club Malax

Viaspojkarna 1928. Från de barnrika familjerna växte i Vias upp ynglingar med gemensamma intressen för musik, sång och föreningar. Här sitter från vänster i bakre raden: *Malmis John, Wäänäras Elis, Gryönstugos Kalle, okänd, Wäänäras Arvid, Maras William, Pilkaris Viktor, Tildas Edvard.* Främre raden: *Wäänäras Viktor, Päriss Hannes, Konschulas Uno, Wäänäras Artur och Garvaris Birger.* I dagligt tal ända fram till 1960-talet användes endast gårdsnamnen. – I dag skulle vi benämna dem: John Malm, Elis Nygren, Kalle Sandelin, okänd, Arvid Nygren, William Norrgård, Viktor Smulter, Edvard Aspegren, Viktor Nygren, Johannes Malmberg, Uno Strömdahl, Artur Nygren och Birger Nordström. – Trolig fotograf är Torsten Lindgård. Malax museiförening; skanning 2009 från Bengt Malmbergs bild.

Maj 2010 – Blomstermånad

	Måndag	Tisdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lördag	Söndag
17						1 [☐]	2
18	3	4	5	6	7	8	9 [☐]
19	10	11	12 [☐]	13	14	15	16 [☐]
20	17	18	19	20	21	22	23
21 22	24 31	25	26	27	28	29	30

Anteckningar

- 1 Första maj, det finländska arbetets dag
- 9 Mors dag, Europadagen
- 12 Snellmansdagen, finskhetens dag
- 13 Kristi himmelsfärdsdag
- 16 De stupades dag
- 23 Pingstdagen

Utgivare: Malax museiförening rf och Lions Club Malax

- värnar om kulturarvet

Tjærtunna från 1883 som tillhört handlanden Isak Köping (1876–1952) i Köpingsgränden. Tunnan rymmer 625 liter (inmärkt). På våren skulle förr bl.a. stöttingar och båtar tjäras. Isak hade ett magasin vid ångbåtsbryggan i Äminne, där tunnan funnits till september 2009 då den donerades till museiföreningen av Else och Glenn Herlin. Flera andra föremål, bl.a. en båt och en kanot, ingick i donationen. Föremålen kan ses i Kvarkens båtmuseum.

Fotografi från Elin Rönnbacks och Elis Storbacks bröllop den 21 juni 1936 vid brudens hemgård i Nymansbacken. Översta raden från vänster: Karl Rönnback, August Rönnback, Viktor Rönnback, John Rönnback. Rad 2: Hugo Erikslund, Edit Rönnback, Elsa Erikslund, Helga Storback, Magnus Storback, brudgummen Elis Storback, Edvard Aspegren, bruden Elin Rönnback-Storback, Elin Rönnback, Adele Rönnback, Anna Storback, Emil Rönnback, Anni Stoor, Karl Stoor med dottern Eva. Sittande: Maria Stolpe, Sofia Stoor, Beata Stor, Matilda Rönnback, Sofia Storback, Anna Aspegren, Elna Rönnback med sonen Sven, Torsten Stoor med Lars Stoor. Längst fram: Margareta Rönnback, Elli Sommardahl, Sven Aspegren, Nils Erikslund och Else Storback. — Okänd fotograf. Malax museiförening; skanning 2009 från Carita Storms bild.

Där björkarna susa

Där björkarna susa
sin milda sommarsång
och ängen av rosor blommor.
Skall vårt strålande
brudfölje en gång
draga fram i den
ljuvliga sommar.

Där barndomstidens minnen
sväva ljuvt omkring
och drömmarna
på barndomsstigar vandra.
Där skola vi i sommar
växla tro och ring
och lova att älska varandra.

Där björkarna susa,
där skola vi bland dem
svära trohet och kärlek
åt varandra.
Där skola vi sen bygga
vår unga lyckas hem
och göra livet ljuvligt
för varandra.

Text: Viktor Sund

Melodi: Oskar Merikanto

Juni 2010 – Sommarmånad

	Måndag	Tisdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lördag	Söndag
22		1	2	3	4 [†]	5	6
23	7	8	9	10	11	12	13
24	14	15	16	17	18	19	20
25	21	22	23	24	25	26 [†]	27
26	28	29	30				

Anteckningar

BREDASTE SORTIMENTET I NEJDEN

Kontor
Eva 020 7691 200

Matkahuolto/Posten
Kassa 020 7691 202

Dagligvaror
Kenneth 020 7691 203
Livs 020 7691 204

Järn och inredning
Nichlas 020 7691 205
Torbjörn 020 7691 206

Byggmaterial
Michael 020 7691 207
Kaj Holm 020 7691 208

Lantbruk
Cay Stén 020 7691 201
Thomas 020 7691 209

K-LANTBRUK

STENCO

Utställningen
Amerika! - Emigration 1900
visas i Kvarrens båtmuseum
i Åminne 29 juni–8 augusti.

Amerikatrunk.

En vacker och väl-
bevarad amerikana-
trunk, som Emil
Lind hade packat
sina ägodelar i när
han återvände från
Amerika med *M/s*
Kungsholm. Donerad
av döttrarna Etel
Helenelund och
Rube Ehn.

- 4 Försvarets fanfest
- 5 Världsmiljödagen
- 9 Ålands självstyrelsedag
- 21 Sommarsolståndet
- 26 Midsommardagen,
Finlands flaggas dag

Utgivare: Malax museiförening rf
och Lions Club Malax

Höbärgning hos Långenas i Yttermalax ca 1910. Beträktar vi bilden känner vi familjegemenskapen och glädjen ”ti arrbet i laag”, alla generationer är med. Här är det häst- och människokraft som gäller. Far sitter på slåmaskinen, en hästdragen höräfsare finns också, de sommarklädda kvinnorna står med höräfsor och högafflar i händerna och pojkarna har trampat hö på lasset. De vackra hästarna är även familjemedlemmar. Den här idyllen är för länge sedan förbi, men gamla bilder berättar. – Vi tror att det är *Lången* som sitter på slåmaskinen och Ester, som senare blev student och lärare, som står vid slåmaskinen. – Foto Selma Boström. Malax museiförenings bild; skanning 2009.

Juli 2010 – Hömånad

	Måndag	Tisdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lördag	Söndag
26				1	2	3	4
27	5	6	7	8	9	10	11
28	12	13	14	15	16	17	18
29	19	20	21	22	23	24	25
30	26	27	28	29	30	31	

Anteckningar

- 6 Eino Leino-dagen, diktens och sommarens dag
- 23 Röttmånaden börjar
- 27 Sjusovardagen

Välj
banken
som ger
bonus.

365 4191
365 1032

Korgar har sedan urminnestider varit viktiga för människan. De har tillverkats av olika material bl.a. rötter, näver, halm, videkvistar, träspån/pärter och använts för olika ändamål. Den här korgen har använts som tvättkorg. De första klädnypona (*kläpinna*) var handgjorda. Nypor liknande den längst till höger tillverkades i Malax och såldes på marknader och kallades *Malax-påjka*. Donation av Runar Nieminen, Roparnäs, Vasa, i oktober 2009.

Utgivare: Malax museiförening rf och Lions Club Malax

Rågskylar vid Maras år 1937. Familjen Norrgård har sin råg skuren och rest till fina skylar, som skulle stå ute ett par veckor innan de kördes till rian och lades upp på *paschora* för torkning för att sedan tröskas med slagor. Maras vackra gård finns ännu kvar i Vias. – Foto Torsten Norrgård. Malax museiförening; skanning 2009 från bild som ägs av Gunvor Svensson.

September 2010 – Höstmånad

	Måndag	Tisdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lördag	Söndag
35			1	2	3	4	5
36	6	7	8	9	10	11	12
37	13	14	15	16	17	18	19
38	20	21	22	23	24	25	26
39	27	28	29	30			

Anteckningar

5 Företagardagen
23 Höstdagjämningen

Nystfot eller nystvinda. På nystfoten placeras garnhärvan och nystas därifrån av för att stickas, virkas eller vävas. När garnet skall vävas spolas garnet direkt från nystfoten till *spåolkläbbi* på spinnrocken, som rullar små pappersbitar till spolar som sedan placeras i skytteln. Nystfoten är ställbar för olika stora härvor. Nystfoten har varit ett viktigt redskap. Donation av Runar Nieminen, Roparnäs, Vasa, i oktober 2009.

Utgivare: Malax museiförening rf och Lions Club Malax

Var dagslex från Malax Bageri!

Gott till sista smulan!

Malax Bageri
66100 Malax • Tel 06-365 1504 • Fax 06-365 1502

Taklagsöl på Köpings filial den 24 juli 1950. Vid bordet sitter från vänster Gustaf Hallin, Gunnar Stormlund, Viktor Berts, John Tufvas, Gunnar Ekstrand, Isak Malm, Harry Fant, Erik Fant, Edvard Köping, Malax handelslags föreståndare Ivar Mitts, övriga inte identifierade. Till höger sitter nya filialföreståndaren Lenni Back, tidigare filialföreståndaren Ivar Söderman, Adolf Storäng, troligen Bertil Jäntti och oidentifierade arbetare på bygget. Alla förplägades med kaffe och vetebullar samt Bockens pilsner. Tomten inköptes av Isak Malm, E. Elg ritade affärshuset och ansvarig byggmästare var Edvard Köping. Den 27 april 1951 öppnades affären. – Foto Ida Malmberg. Malax museiförening; skanning 2009 från Bo Ekstrands bild.

November 2010 – Vintermånad

	Måndag	Tisdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lördag	Söndag
44	1	2	3	4	5	6 [†]	7
45	8	9	10	11	12	13	14 [†]
46	15	16	17	18	19	20	21
47	22	23	24	25	26	27	28
48	29	30					

Anteckningar

Aktia

Ortens äldsta bank

Övermalax – Yttermalax
0102475240 0102475250

Gamla tiders byggverktyg:
bila (överst), **timber rabb** (1885)
och **borr**. Föremålen är från Malax.
Donerade till museiföreningen
av Runar Nieminen, Roparnäs,
Vasa, i oktober 2009.

- 6 Svenska dagen,
Gustav Adolfsdagen
Alla helgons dag
- 14 Fars dag
- 20 Barnkonventionens dag
- 28 Första söndagen i advent

Utgivare: Malax museiförening rf
och Lions Club Malax

God Jul tillönskas!

Syväri
asemieskuvaamo

December 2010 – <i>Julmånad</i>							
	Måndag	Tisdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lördag	Söndag
48			1	2	3	4	5
49	6	7	8	9	10	11	12
50	13	14	15	16	17	18	19
51	20	21	22	23	24	25	26
52	27	28	29	30	31		

[illegible]

Utgivare: Malax museiförening rf
och Lions Club Malax

Allmogekultur - Museitradgård - Textilier - Bruksbåtar från Österbotten - Fisketraditioner - Vandringsleder - Arkeologi - Kulturmiljö

Brinkens museum
Malax

Kvarrens båtmuseum
Åminne

MALAX

Järnåldersleden, Storsjön
Fäbodstigen, Molapne

Öppet efter midsommar. Se <http://museum.malax.fi/>

Stigarna, fäbodstugan och fähuset är öppna året om.

Besök museiområdena!

MUSEIFÖRENING rf

Välkommen 2010!

Bilderna fr.v.: Fönster på Tufvasgården vid Brinkens museum, laggkär i Strömmingsfiskeutställningen i Kvarrens båtmuseum, stengärde vid Fäbodstigen i Molapne. Foto: Göran Strömfors

ETIK

BETRAKTA Din dagliga gärning

som ett kall. Sköt det på sätt som skapar tillit och förtroende. Sträva efter att göra Ditt arbete framgångsrikt. Du må betinga Dig skälig ersättning för Din möda, men icke söka vinna orättmätiga fördelar.

KÖP icke Din framgång på en annans bekostnad. Var lojal mot Dina medmänniskor och ärlig mot Dig själv.

HANDLA alltid osjälviskt. Om tvekan uppstår beträffande riktigheten i Ditt handlingsätt, uppträd så mot Din nästa, som Du önskar att denne skulle uppträda mot Dig.

GÖR vänskap till ett mål, icke till ett medel. Sann vänskap fordrar ingenting för egen del och får aldrig göras beroende av ömsesidiga tjänster.

FULLGÖR Dina medborgerliga plikter. Var lojal mot Ditt land och Ditt samhälle i både ord och gärning.

BISTÅ Dina medmänniskor i deras svårigheter. De sörjande behöver Ditt deltagande, de svaga och nödlidande Ditt stöd.

VAR försiktig med Din kritik och frikostig med Ditt beröm. Bygg upp i stället för att riva ned.

Bästa Malaxbor!

I vår kommun har Lionsklubben verkat i mer än tre decennier. Genom olika aktiviteter som åtnjutit ett gott stöd bland befolkningen har vi kunnat stöda det som står lionismen nära: arbete med ungdomen och den äldre generationen.

Vårt mål är att också framöver genom gott samarbete kunna hjälpa till med en insats där det behövs.

De femton senaste åren har Lionsklubben årligen utsett *Årets Storjetar*. År 2010 kommer *Årets Storjetar* även att utses.

Tack för att du stöder Malax museiförenings och vår verksamhet genom att köpa Aanacko 2010.

Lions Club Malax

Årets Storjetar: 1995 Leif Sjöström, 1996 Mirjam Wahlmann, 1997 Ralf Norrman, 1998 Siri Hagback, 1999 Britt-Helen Flemming, 2000 Niklas Sandqvist, 2001 Toivo Kultti, 2002 Håkan Malm, 2003 Lorenz Uthardt, 2004 Sven och Lars Hemming, 2005 Folke Forsberg, 2006 Johan Carpelan och Mikael Ljungqvist, 2007 Göran Strömfors, 2008 Karl-Johan Sjöström, 2009 Fredrik Smulter. Är du intresserad av vår verksamhet? Kontakta då vår president Tommy Svevar.